

Biskopper bør opfordre til husmenigheder

af Peter Balslev-Clausen

Debatten og situationen omkring julegudstjenesterne 2020 har været en sand øjenåbner, hvad angår folkekirkens selvforståelse. Der er dem, der har lagt vægten på betegnelsen *folke* i folkekirkens navn, og der er dem, der har lagt eftertrykket på den sidste del af navnet, *kirke*. De første har ment, at folkekirken skulle følge regeringens henstilling til det danske folk, dvs. undgå forsamlinger på mere end 10, nu 5 deltagere og at undgå højroret tale og sang. De andre har ment, at folkekirken skulle træde i karakter som kirke og vise, at der er noget, der er vigtigere end at følge regeringens og sundhedsmyndighedernes råd og anvisninger i en corona-tid.

Afgørende for de aflysninger i jule- og nytårstiden, der har fundet sted, har været biskoppernes holdning til coronapandemiens udfordringer. Allerede tidligt i karantæneforløbet skulle biskopperne have husket sig selv og alle os andre på, at folkekirken ifølge Grundloven er evangelisk-luthersk. At folkekirken er evangelisk-luthersk betyder bl.a., at den ikke er gudstjenestefundamentalistisk. En evangelisk-luthersk gudstjeneste består af præstens forkyndelse og menighedens lovsang. Dertil kommer nadveren, hvor forkyndelsen og lovsangen går op i en højere enhed, ligesom gudstjenesten, når menigheden nu er kommet sammen søndag formiddag, også kan danne ramme om dåb og konfirmation, ligesom man, også af praktiske grunde, engang foretog brudevielser først i gudstjenesten og katekisation, offentligt skrifte og bodsgang i slutningen af gudstjenesten.

Søndagsgudstjenesten er for hele sognet. Den kristne grundlæggende menighed er imidlertid husstanden, til søs skibsmenigheden. Denne kristenhedens kernemenighed fungerer principielt som sognemenigheden, idet familiefaderen eller -moderen, til søs skipperen eller kaptajnen, træder i præstens sted, med en kaldelse, der var parallel med præstens i forhold til hele sognet.

Hvis biskopperne i det forløbne år havde kendt deres evangelisk-lutherske besøgstid, havde de forberedt de præster og menigheder, hvis tilsynsførende de er, på coronakarantænenes ekstraordinære vilkår og anvist, hvordan husstandsmenighederne kunne fungere. De kunne have anvist bibeltekster, også ud over søndagsteksterne, bønner og salmer. Samtidig kunne de have sørget for, at sognene have fået professionel hjælp til de online-gudstjenester, der har været mange sognes lokale svar på

gudstjenesteudfordringerne i corona-tiden. Samtidig med, at de sammen med DR kunne have fundet nogle af folkekirkenes bedste prædikanter til de nationale gudstjenestetransmissioner. På denne måde kunne biskopperne have været initiativtagere til et løft for folkekirken, et løft, der havde gjort menighederne, ikke specielt menighedsrådene eller præsterne, myndige i forhold til deres kristne tro og praksis. Dette er som bekendt ikke sket, i hvert fald ikke i denne omgang.

I steder har man diskuteret, om der kan synges, eller der ikke kan synges ved coronaramte gudstjenester. Hertil er at sige, at uden menighedens lovsang er der ikke tale om en gudstjeneste i evangelisk-luthersk forstand. Da der af smittehensyn ikke bør synges ved gudstjenesterne i kirkerne, burde biskopperne have opfordret præster og menighedsråd til at etablere en lokal on-line-forkyndelse som supplement til decentrale husstandsgudstjenester. En sådan opfordring kunne ligefrem blive en ny begyndelse for folkekirken.

Peter Balslev-Clausen er provst og adj, professor emeritus